

Съдържание на откъса

МАЙ

ЦЪФТЯЩ СТОЛЕТНИК

ЮНИ

РИБАРИ

ЮЛИ

СТИГА СИ РИСУВАЛ ЗАДНИКА НА АЛИСА!

АВГУСТ

АГАВЕТО ПРЕЦЪФТЯ

Нарича се Долината на авлигите, защото е пълна с авлиги. Авлигата е нещо като кос, ама е жълта и пее тъжно, сякаш свири на флейта. Когато е сърдита съска и мяучи като котарак...

Смятам, че всяка Алиса, щом порасне, трябва да си промени името...

МАЙ

ЦЪФТЯЩ СТОЛЕТНИК

Преди години, за всички той беше "филан кишията" – някой си човек, но когато се прочу, и за картините му заговори радиото и телевизията, изведнъж стана "Киши" – Човек.

След дълги странствания в чужбина Човека се завърна в родния си град и му подари свои картини, които бяха оценени на сто хиляди долара. Градецът предостави на именития си съгражданин каменната вила над залива, наречена «Морския замък», реставрира родната му къща и я превърна в музей.

Човека е прекарал зимата в Италия и наскоро е пристигнал в Морския замък, където смята да остане през лятото. Цял ден Човека е обикалял брега, поуморил се е, бързо заспива и сънува, че се намира в огромна пустиня, в която расте едно единствено агаве.

"Аз не съм агаве, а столетник" – казва агавето.

"А защо горчиш?" – пита го Човека.

"Горча, защото съм огорчен" – отвръща агавето и започва да му обяснява защо е огорчен: някога пустинята била планина, чийто горди

върхове се разболяли, започнали да се снишават, да се рушат, докато се превърнали в милиарди еднообразни песъчинки.

"Когато пустинята беше планина, аз бях еделвайс, а сега съм столетник, който веднъж цъфти през живота си. Разбра ли защо съм огорчен?"

Изведнъж столетникът потреперва, започва да пулсира, разпуква се и цъфва. От сърцевината му се издига високо стебло окичено с бели цветове.

"Как изглеждам" – запитва агавето, след като завършва цъфтежа си.

"Ти си прекрасен! Не очаквах, че един стар и бодлив столетник може да се разцъфти така" – възхищава се Човека.

"Помириши ми цветовете и ми кажи на какво миришат".

"Те са цъфнали толкова нависоко, че не мога да ги достигна и помириша, а и бодлите ти ми пречат".

"Жалко! Ще прецъфтя без да разбера как изглеждам и на какво мириша" – въздъхва столетникът и от бодлите му започват да капят зелени сълзи.

Докато столетникът плаче, а Човека мълчи, вятърът довява пъстра пеперуда с неестествено големи очи.

"О, колко ароматични са цветовете на този дрът столетник!" – възкликва пеперудата с неестествено големите очи, забива хоботчето си и алчно засмуква нектара му.

"Тя пие нектар, за да се превърне в противна гъсеница!" – възмущава се Човека и грабва пясък, за да я замери.

"Не я прогонвай! – проплаква столетникът. – Аз цял живот събирах нектар за нея и я чаках да дойде. Тя се казва Алиса и аз я обичам..."

Неприятно съскане и драскане събужда Човека. Котаракът, когото бе захвърлил в е дин в енециански канал, отново бе се домъкнал при него.

– И тук ли ме намери?

– Аз съм кучешки верен котарак. Не мога да те изоставя сред пустинята с някаква си пеперуда.

– Ти ли, развратнико, ще ме контролираш. Виж се! Целият си в кръв. Пак някакъв любовен скандал...

– Отдавна мина март. Майските нощи вълнуват само хората.

Песните на славея ви настройват поетично, а на мен ми раздразват само апетита. Още ли не си прецъфтял? Оная сигурно продължава да смуче нектара ти. Не мене, а Алиса трябваше да хвърлиш в оня мръсен венециански канал.

– Тихо! Тя спи и не подозира, че отново съм я довел тука, за да я намразя завинаги...

– Браво! Ако искаш да оставиш тютюна, трябва да имаш под ръка

цигари. Да ги гледаш без да ги палиш. Така ли?

– Така!... Вече с нови очи разглеждам всичко онова, което миналата пролет с нея обичахме и се мъчихме да запомним... Пак е май, но този път заливът е стар и се задъхва от собствените си изпарения. Едни джапат из плитчините му за скариди; други къртят миди от ръждясалите железа на мостика му. Миналата пролет плажът вече се беше пременил и с нетърпение очакваше голите тела, а сега е мръсен и несресан... Алчна зеленина, изпълнена с гъсеници и птичи писъци пълзи по брега и изсмуква до капка спестената му зимна влага...

– Беше ли на Пеония?

– Божурите ѝ вече цъфтят...

– Градината на твоя замък ухае на рози, а ти си тръгнал да се любиш на някакъв си див и стръмен бряг, на някакви невзрачни божури!

– Всеки човек си има любим бряг, на който си изгражда своя крепост. Има си и любимо цвете. За мен божурът е най-доброто цвете. То разкроява сухата степ и скалите на дивия бряг. Розата цъфти върху тор и ухае от самодоволство... Отидох на Пеония, за да я нарисувам и завинаги забравя. А тя отново ме посрещна ласкаво и пошепна на вълните да изпеят същата песен, която слушахме с Алиса...

– Изглежда хората не могат да живеят, без нещо да си припомнят.

– Как иначе биха разбирали, дали са били щастливи или нещастни?

– Глупости. Чувствата не могат да се осчетоводяват. Радостта и мъката са настоящи, братко. Смешно би било да си припомням за оная, която миналата пролет ме одраска. Или за другата – ласкавата, с която сладострастно мъркахме...

– Котките са еднакви.

– Нима жените са разнообразни? И те са самки, програмирани да възпроизвеждат вида си. Мъжете ги правят по-различни с мисълта си: измислиха морала, за да прикрият с него същността им.

– И все пак, ако няма жена, няма и щастие...

– Чудни хора сте вие хората! Непрекъснато мислите за секс, вместо да си определите дни за тази дейност. Ние се любим през март, а в останалите месеци на годината си гледаме работата.

– Работата!? Ако нощното скитане и ровенето из сметта може да се нарече работа?

– Ние не скитаме, а бабуваме на тъмнината да роди истината, която вие през деня обличате в различни цветове, за да не изглежда гола. А колкото за боклуците – нима и вие не се ровите в миналото...

– Млъкни! Животно си и животно ще си останеш.

Котаракът не млъква.

– Мълчание налага онзи, който е безсилен да докаже правотата си. Той също си въобразява, че като презира по-слабите от него, става по-съвършен... Омръзна ми и това ваше лицемерно бълнуване за някаква си любов между себеподобните. Вашите сърца така здраво са свързани със стомасите ви, че...

– Животното е като простака: както и да го поучаваш, той си знае своето.

– Простакът си знае своето, а влюбеният никога не може да разбере, че любовта е бич божий. Тя му отнема времето, силата, достойнството – превръща го на жалък роб. Няма по-голям глупак от влюбения, който твърди, че от проститутката може да стане почтена жена и истинска майка...

– Човешката любов не е тъй проста като котарашката. Човекът трябва да обича целия свят, за да обикне истински една жена. Дълго време трябва да се готви за голямата любов. Ти ми говориш за малката любов, която най-много стига до перверзност и ревността са нейните емоции...

– Та нали по дирите на твоята ревност те открих. Освен Отело, такава воняща диря никое животно не е оставяло след себе си.

– Грешеш! Моята любов е вече труп, който се разлага...

– О, колко мъчно се говори с влюбен!... Превържи ми раната и ще ти разкажа, какво ми се случи преди малко... Така! С този бинт около главата вече приличам на рицар, дуелирал се за честта на своята дама... Миризмата на твоята разлагаща се любов ме докара в Долината на авлигите. Весело крачех под тополите край бистрия поток и изведнъж на пътя си съзрях мацка, която закусваше авлига. Мацката беше хубава и мъркаше от удоволствие, но щом ме забеляза, заръмжа. "Добър апетит! – измяуках аз бодро. – Имате прекрасни очи: маслинени, бадемовидни". Изглежда на мацката ѝ бяха омръзнали шаблоните, защото дръпна устни, оголи зъби и още по-силно заръмжа. "Ах, какви зъби – същински маргарит! Щом така приятно се зъбите, навярно сте страстна" – продължих да я будалкам аз, но и с тази хватка не можах да я сваля. Напротив: козината ѝ настръхна, опашката ѝ заканително щръкна, ноктите ѝ се превърнаха в куки за калкан. Полъхна ми и остра миризма на самка. Разбрах, че не съм налетял на обикновена мацка, нито на подивяла домашна котка, а – на стопроцентова дивачка. Бях се изправил лице срещу лице със своята прародителка, ненаучила се още да мяука. Мисъл благородна ме осени: реших да я опитомя. И, когато си я представих как доволно мърка край камината на Морския замък и аз до нея си пия уискито, тя ненадейно скочи и ми раздра ухото. Уплаших се, хукнах, а тя, представи си, високо се изсмя и ме нарече "Мухльо!". Дивачката бе научила само една дума, но я измяука на място..."

– Харесваше ми да бъда мухльо – прошепва Човека.

.....

ЮНИ

Пролетта е вече поуехнала, но още се момее. Птиците не пеят

възторжено, както през май: или писукат делово, или издават нервни крясъци.

Брегът се рони. Една част от влагата му се е превърнала на облаци, другата – потънала в земята – търси жилките към изворите.

Надебелялото море е глътнало още половин метър от тясната плажна ивица.

Заливът е мътнобял, сякаш е налят със суроватка. И пяната край скалите е една мръсна, никаква.

Водната шир и небето сякаш са се скарали и разделили владенията си с ясен хоризонт.

"Щом хоризонтът е ясен, времето се разваля" – казва Шперца.

Маджара с грухтене потвърждава. Янул мълчи – не обича да му се повтарят истини.

Рибарите по четири пъти теглят мауната до торбата на даляна за малко сафрид. И той никакъв – само глава и празен корем.

Водата още е студена и кефалите спокойно пасат младите водорасли, но и да е топла, рибарите пак няма да се гмурнат, за да ги стрелят с харпун.

Истинските рибари не си квасят ревматизма заради спорта

– те просто вадят рибата с мрежи, чепарета, парагати.

Време е за сушене на скумрия, но като няма скумрия и сафридът става за чироз. А четал койрукът и барбуната се осоляват. Четал койрукът е черноморската хамсия, барбуната е царска риба: червена, мустаката с голяма глава. Някога била лакомство за римските императори и вървяла колкото среброто.

Ред барбуна, ред копър, кутията се заравя в пясък и след година-две се изважда в чест на някой големец-чревоугодник.

РИБАРИ

Сирма прибра покривките от масите. Морското конче постави дървения капак на шубера – стига сте пили!, свали служебното си сако и когато се готвеше да заключи вратата на бара, през мостчето на реката се появиха Маджара и Шперца – боси, с подвити над глезените дочени панталони.

– Ха! Телеграма ли ви изпратих, та ми идвате по какво време? – запита ги Морското конче сърдито, пък скрито им се зарадва.

– Как какво време? Време за пиене – отвърна му Маджара.

Шперца бръкна в брезентената си торба и изсипа шепа скариди на масата.

– Като ви зърнах, рекох си, че сте донесли лефер, а вие – май пак с някакви си въшливи скариди – подвижна Сирма, измъкна от чантата си червен гребен и започна да си оправя косата за рейса, като се огледа в стъклото на навеса. – Поне връзка попчета да бяхте докарали, че няма какво да вечеряме...

Морското конче почуква ръчния си часовник и й дава знак с глава да тръгва.

– И попчетата кът станаха. Оставиха си камъните да зеленясват и тръгнаха като тебе да търсят балами морски кончета, за да ги отведат в града – клъвна я Шперца.

– Балами! Балами, за да ги хранят селянките и да слушат глупостите на босите им приятели – върна си го Сирма.

– И на мен, булка, ми се яде лефер, ама няма го още дяволът – извинява се Маджара. – Лошо започна годината! Калканът рано си хвърли хайвера и се оттегли в дълбокото. Зарганът мина преди да съм опънал мрежите на даляна. След него не дойде чирозът, а като няма чироз и лефер няма... Пак ще вадим от торбата безлична риба.

– Скрънзи! Скрънзи сте вие рибарите. Каквото изкарате на пари го правите – знае си своето Сирма.

– И ти без пари нищо не даваш, но нашата не е до това... – каза Маджара.

Морското конче пали цигара. Радва се на късното посещение, защото за него само морските хора са истински мъже. Останалите ту се възхищават, ту проклинат морето, без да го познават. Моряците никога не разказват за морето – смятат го за свое. Ревнуват го...

– На какво сте? – уж сърдито пък любезно ги попита Морското конче.

– Треска ни тресе, дай ни аспирин, за да я излекуваме – каза Шперца, килна гемиджийската си фуражка назад и откри разногледите си очи.

– Няма да мръдна оттука, докато не ми дадеш ключа на бара. Стига си ги поил на вересия! – заинати се Сирма.

Шперца измъкна от подгъва на гемиджийската си фуражка смачкана банкнота, тупна я на масата и я заглади с длан.

– Тази вечер аптекарят ще бъде Янул! Даде ми в аванс, докато го чакаме да се върне от морето.

– Защо пък Янул? – омекна при вида на парите Сирма.

– Братлето му се оженило за някаква от фолклорните, та черпи завалията. Оженил се без да го пита.

– Без да го пита? – оживи се Сирма.

"Бате разписахме се. Точка. Заминавам за Виена. Точка. Като се

завърна ще правим сватбата. Точка. Стоянчо. Точка"... Нямаше го в бараката, та аз подписах за телеграмата – поясни Шперца.

– Ама Янул рече, че ако Стоянчо вземе оная, ще си...

– Не рече, а на бас се хвана. И ти беше свидетелка... Спечелих ли го? Спечелих!

Сирма хукна през мостчето, за да не изпусне автобуса и първа да отнесе новината в града.

– Хайде, лека нощ! – провикна се Морското конче към няколкото останали пиячи.

Откъм върбите се обажда славей. Рибарите се заслушват.

– По никое време се разписукал – каза Шперца.

– Някой котарак му е закусил с мътилото, та кандардисва стопанката си отново да имат деца – измърмори Маджара.

Котаракът се е скрил в храстите и скрито се надсмива на хората, които смятат, че славеите пеят на любимите си. Не знаят, че с гласа си славеят регистрира своята собственост пред другите славеи и същевременно отвлича вниманието на глупавите котараки от гнездото си. Славеят мъти на земята, а пее по върхарите на дърветата. Славеят крещи, заплашва, но гласът му е такъв, че всичко излиза на песен...

– Ей, тия скариди искат пиене! – разтревожи се Маджара.

Морското конче отиде до бара, домъкна каса с кока кола, отвори две бутилки с ром и пред всекиго постави по една водна чаша.

Шперца внимателно дозира рома в чашите, допълни ги с кòка кола, избърса си пръстите в панталона и пусна във всяка чаша блокчета лед.

– Брей! Брей! Не вярвах Стоянчо да заобиколи брат си – се зачуди Морското конче. – Янул училището си заряза, за да го изучи.

Заради него си остана ерген, пък и на майка си не даде да се повтори.

– А бе, то не е за приказване! Всяка седмица по два колета му изпращаше, докато изучи тази пуста цигулка. Секнеше ли през ноември рибата, откачаше пушката: зайци, диви гъски, фазани летяха за София, а той и старата боб и зеле нагъваха – допълни Маджара и наведнъж пресуши чашата си.

– А барбуната – заклати пръст Шперца. – Ред барбуна, ред копър; зарови кутията в пясъка и като угние – хайде на брат си, да черпи хора на изкуството. Били деликатни хора – деликатеси обичали... По специален човек я провождаше – нямаше вяра на пощаджиите. Щели да я подушат и да я заменят с хамсия. Тази барбуна разглези Стоянчо...

– Може да го е разглезила, ама като Стоянчо втор цигулар градът ни няма да роди. Още като студент го викаха да свири в чужбината. И в Куба ходи. Бил съм там с траулера. Екстра страна... – намеси се Морското конче.

– Време му беше на Стоянчо да си намери невяста – лошото е, дето целият град знае, каква е вземал. На Нова година, само по никакви гачи и сутерен се показва по телевизията – каза Маджара.

– Не сутерен, а сутиен, капитане – поправи го Шперца.

– Ти първо си виж очите, пък после ми поправяй думите – сръза го Маджара и продължи: – А като дойде да пее в лятното кино, след себе си като кучка влачеше разни брадати от състава. Нали дъщерята е на рецептурата в хотела, какви ли чудеса не ми разправи за нея и ония...

– Не се казва рецептура, а рецепция – отново го поправя Шперца.

Маджара тупна по масата с юмрук и чашите се разплискаха.

– Ти баща си ли ще поправяш, бе сине кривоглед?

Шперца отскочи от стола и се захили:

– Виж го ти, дъртият пръч. аз му поправям неграмотността, а той ми се пише за баща...

– Да пукна, ако не съм! Аз ти направих лявото око. Виж го! Зелено е като моето – извика Маджара, дръпна клепача си и облеци едно голямо око.

Шперца измъкна рибарския си нож и го заби в масата.

– Слушай, Маджаре! Всякакви шеги поемам, ама, край! – повече за старата – не разрешавам!

– Аз много я уважавам, иначе щеше ли да излезе от тебе рибар? – без да погледне ножа отвърна Маджара и си напълни отново чашата.

Макар и стар, капитанът си беше запазил мечешката сила, а и на неговото бедро висеше рибарски нож, затова Шперца реши само да се изплюе и като му се закани наум се отправи към махагоновата тоалетна.

– Иди си изпикай сертлъка – подвикна след него Маджара. – За резил ми направи годините... Тъпкано ще му го върна заради онзи банкет! Дано поряза му превърне лодката на трески. Дано го видя да виси като чироз на някоя скала...

– Така не се говори, капитане! Стар си, извинявай, но...

– Извинявай и ти Морски, ама резултат бе голям, та затова и думите ми са такива.

И откъм Сребърната чешма се обаждат славей.

– Я го виж ти, вече дошъл – каза Маджара и се извърна да види, къде е кацнал.

– Дошъл е, ама не е миналогодишният. Оня беше оперен, а този го избива на джаз. Младок е още – поклати глава Морското конче.

– Птиченце никакво – по-малко от врабче, а гласът му на две мили се чува в морето... А ти, Морски, като си обикалял света с траулерите, да си видял славей и по другите земни кълбета? – любопитства Маджара.

– Видял съм. Същите са: нашенските. Само че там не пеят, а подскачат и цвърчат като врабци... Щом се запролети, тука си идват да си измътят пиленцата и да пеят.

– Значи тук им е къщата, а там отиват на курорт?

– Отиват да се поуогоят, че в топлите страни има много мухи – поясни Морското конче.

– Такива мънички крилца, а къде го водят!? Аз, с гемия, по-далек от Цариград не съм стигал – Маджара повиши глас: – А кривогледият с неговото корито и край Скалистия полуостров не смее да премине. По цял ден кисне срещу плажа, да лови попчета...

– Ти пък си лежиш в бараката и чакаш рибата наготово да влезе в торбата. И дядо знае така – отвърна му Шперца и отново седна на масата.

– Ами нали съм си дядо – направи опит да се сдобри капитанът, но Шперца не се засмя и вдигна чашата си, без да каже "наздраве".

Вечерният бриз тихо се спусна от платото, прошумоли край листата и леко близна морето. Окосената трева на къмпинга замириса на

билков чай. По смрачилото се небе прокряхаха пчелояди. Славейт продължи да пее и Сребърната чешма му заприглася с медния си чучур.

Тримата мъже се умълчаха в очакване на Янул.

Чак на третата чаша той се появи: рус, едър, с издута от мускули раирана фланела.

Лицето на русия Янул не е изгоряло – още се пържи. Щом стане бронзово, чужденките ще въздишат по него и ще му правят снимки. Но чак през юли...

– Най-послед! Рекох си: удавил се е нашичкият от мъка – възкликна Шперца и очите му засвяткаха лукаво.

– Позабавих се, заради мезето – извини се Янул и постави увит във вестник пакет на масата. – Чак на три мили от Скалистия полуостров набарах малко едър сафрид.

– Това са хайманите, дето предвождат стадото – каза авторитетно Маджара, като разтвори пакета с пържената риба.

Шперца грабна най-тлъстия сафрид и започна да го ръфа, докато от него остана само костта с опашката.

Янул не пиеше «аспирин», затова Морското конче му донесе бутилка бяло вино. Янул чукна дъното на бутилката с длан, захапа подалата се тапа и я измъкна със зъби.

– И аз нявга така... – похвали го Маджара, но опипа с език протезата си.

– Този номер от тебе съм го научил, капитане – позасмя се Янул и надигна бутилката.

Маджара погледна Шперца гордо, размаза с длан месестото си лице и се изпъчи.

– И други мурафети правех на младини, ама де го нявгашният Маджар с вълчите зъби – каза той с тежка въздишка. – Морето и годинките ми взеха силата. Пирон забивах в масата с длан, а после я захапвах и се разхождах с нея из кръчмата...

– Знаем! Знаем и за дебелията кръчмарка, дето си я сграбил за бохчата и си вдигнал с една ръка до тавана – пресече го Шперца, който много пъти беше чувал за младежките подвизи на Маджара.

– Знаеш, ама не казваш, че кръчмарката тежеше сто оки. И риташе така, че кълките ѝ плющяха... А ти, бидон вода да занесеш до лодката, се скапваш. На твоите години, аз две качета с четал куйрук носех под мишка от скелето до града. Тогава нямаше рейсове, както сега, а пеша – по стръмното до бакалницата на Македонецата. Всеки месец ми поръчваше по две качета...

– И сигурно, заради вмирисания ти четал куйрук фалира? – отново се заяде Шперца.

– И ти миришеш на умрял делфин, ама ти търпим вонята – отвърна му Маджара.

– Е, няма ли кой да каже нещо по случай, дето сме се събрали? – запита Шперца.

Славейт сякаш не пее, а жално писука.

– Върти се тука някакъв бездомен котарак, но ще му светя маслото – самотно се обади Янул, протегна се, извади двайсетолевка и я подхвърли на масата. – Тази вечер не съм нито за разговор, нито за пиене. Почерпете се, колкото си искате. Ако парата не стигне, утре ще се разплатя... На този славей му е тъжно... – въздъхна Янул.

– Сигурно и той е получил писмо от брат си – подхвърли Шперца и предвидливо се отмести, за да бъде по-далеч от юмрука му.

– Така е – съгласява се Маджара и застърга с нокти небръснатата си от месец брада. – Голям кахър има човекът, а ние си правим кеф на негова сметка...

– Кахърът си е кахър – басът си е бас. Нали твоята мрежа се пълни? – прекъсна го Шперца.

– Как ще се пълни, като цялата е на дупки – отвърна Маджара и никой не се разсмя.

– Не е до дупките, а откакто улови моруната, рибата вече се плаши от тебе – скочи Шперца и лапата на Маджара се стовари на празния стол.

– Майтапчия си е нашият Шперц – успокоява го Морското конче.

– Късно е за майтапи. Ще си вървя към бараката – надигна се Янул.

– Майтапи ли? Не сме се спазарили така – напомни му Шперца. – Ако Стоянчо те беше питал, дали да вземе фолклорната или да не я вземе, щях ли да си отрежа ухото?

– Не знам... – повдигна и свали рамене Янул.

– Щях! – завъртя глава Шперца. – Не се познаваме от лани.

– Попрехвърлили сте чашите. Да оставим за утре... – помъчи се да се отскубне Янул, но Шперца нямаше намерение да го изпусне.

– Всичките сме тука, когато сключвахме баса... Прав ли съм, капитане? – обърна се той към Маджара.

– Басовете трябва да се изпълняват, иначе защо хората си ближат палците и ги търкат един в друг. Обаче... – опита се хем да не лъже, хем някакси да измести разговора Маджара, но Шперца беше неумолим.

– А ти Морски какво ще кажеш?

– Да извади още един двайсетак и да турим пепел...

– Пепел ли? А питаше ли ме някой на каква жарава се пекох, докато не прочетох телеграмата? Дори веднъж си сънувах ухото, че го хрупам с чесън. Това се казва кошмар, капитане... Не съм съгласен тази работа да се размине само с пари. Янул трябва да си изпълни баса!

– И какво? Да си отреже главата ли? – запита Маджара, като попипа дебелията си шия.

– Грехота е да се отреже такава руса глава с такива сини очи. Ако я няма, чужденките моята ли ще фотографират? Ще си отреже нещичко, без да му се загрозява мъжката хубост...

– Изродче кривогледо, като ти стисна гушата с два пръста, попчетата ще мирясат от тебе – разяри се Янул.

– Признавам, як си. Речеш ли и тримата можеш да ни затриеш с един замах, ама си страхопъзльо...

– Какво искаш от мене? – процеди през зъби Янул.

– Пръстче. Едно от двете, с които щеше да ми стиснеш гушата. Янул допи виното си, каза на бармана да донесе по-голям нож, отиде до чешмата и дълго си ми ръцете.

– Малко е тъп, но за тъпи басове го бива – пошегува се Морското конче, като вместо нож подаде на Шперца сатър.

Янул разпери длан на масата.

– Кой си избираш?

– Баш пармака – посочи палеца му Шперца.

– Сечи го!

– А-а-а! Такива да ги нямаме. Ти рече: "Ще си отрежа главата, а не – ще ми отрежеш главата". Аз рекох: ако загубя баса, ще си отрежа ухото, а не...

Янул замахна, палецът му отхвъркна. Замириса на кръв. Захапа раната и хукна към морето.

Тримата зяпнаха и се превърнаха в статуи. Пръв се размърда Шперца. Падна, запъпли, напипа отрязания пръст и се провикна:

– Намерих го-о-о. Ела-а-а! Аз на шега, бе братче-е-е...

Вместо Янул, обади се славеят. Морското конче пипна окървавения сатър и го запрати в храстите, където скрит в тъмнината котаракът дебне славея...

Маджара сграби масата, за миг я задържа над главата и с рев на бик я разби в земята.

Шперца гледаше палеца и като рибите беззвучно разтваряше и затваряше уста...

.....

ЮЛИ

Няма ги облаците, за сенките се плаща.

През юли морето наистина е синьо. Наперени младежи чешат гърба му с водни ски. Други го покоряват с ветроходи, с водни колела, надуваеми дюшеци и така нататък. През юли морето си почива.

Спасителя, наметнал виолетова хавлия, се хвали с мимики на група чужденки, как е преминал нос Хорн със своята яхта при щорм от... – разперва всичките си пръсти.

– А-у-у ! – възкликват от приятен ужас чужденките, като го гледат предизвикателно...

Спасителя бърка нос Хорн с близкия нос на Скалистия полуостров. Три пъти увеличава и баловете.

Долината на авлигите е препълнена с коли и курортисти. Цялата се е омирисала на кебапчета. Всички бунгала в къмпинга й са заети.

Морското конче едва се справя с клиентите си – жена му е постъпила в болницата, Пламен си е изкълчил глезена.

СТИГА СИ РИСУВАЛ ЗАДНИКА НА АЛИСА!

„Щом и непознатото хлапе ми се присмива, кой знае какво говорят зад гърба ми останалите за мен и Алиса?“ – мислеше си Човека като препускаше с колата към Скалистия полуостров.

Надяваше се в крепостта, кацнала на високия морски нос, да намери усамотение и вкара мислите си в ред, но когато стигна в нея, се разочарова. Някаква метална радиотехника, наподобяваща огромни насекоми, се издигаше над древните стени. Сред руините на цитаделата се бяха настанили маси с шарени чадъри над тях. Хищни дебелаци, маскирани в народни носии, щукаха насам-натам, разнасяйки в грозни керамични чаши кола и алкохол. В пещерите, някога обитавани от скални гълъби и прилепи, се бе напъхал омирисан на скара ресторант. Тук-някъде, според Страбон, цар Лизимах бе скрил несметните си богатства; крепостта бе бранила римляните от хуните, българите – от рицарите на Зеления граф; от нейните скали се бяха хвърлили девойките в морската бездна, за да не попаднат в харемите на османските завоеватели; в нейните пещери бяха намерили последно убежище въстаници по време на Освобождението; там-долу, руският адмирал Ушаков бе разбил флотата на Капудан-паша и вдъхнал надежда за свобода в балканските народи. Сега на това забележително историческо място се бе настанила пошлостта...

В ресторанта се почувства съвсем самотен. Морето не го радваше. Червените скали на отвесния бряг, които преди го възхищаваха, му бяха противни. Тълпите от чужденци, изсипвани от автобуси през петнадесет минути и неестественото общуване на хората с древността го вбесяваха и започна да съжaliaва, че се е завърнал в родния си край; той бе успял да загрози най-красивите си кътчета.

Хапна набързо и хукна безцелно по пътищата, та дано забрави жената, която се появи късно в живота му. Изненадващо се озова пред гранична бариера. Стресна се от митническия чиновник, който се приближи към колата му, измъкна се на заден ход от бариерата, обърна колата и с пълен газ я подкара обратно.

Нямаше ги нявгашните прашни междуселски пътчета, нямаше я степта с овчите стада. Нямаше ги проскубаните ниви, тук-таме украсени в синьо и алено от метличината и мака. Нивите бяха гъсти, подстригани късо, сякаш бяха ходили на моден фризьор.

Степта я нямаше. От нея бе останала само тясна крайбрежна ивичка, в която трепереха от страх преследваните от трактори и комбайни степни животни. Не се виждаха овчи стада, нито игриви телета, нито свини и домашни птици. Отдавна те бяха затворени в бетонни обори и кочини.

Някогашните ханове се бяха превърнали в мотели, вятърните мелници – в помпени станции; прогнилите телеграфни стълбове – в стоманени кули с дебели проводници, по които не можеха да кацат лястовиците...

На Човека му се струваше, че не пътува по познатата си родна земя, а в някоя чужда, преситена от техника държава. Това, за което беше в младините си мечтал, бе станало, но не му се радваше като художник, с душата си, а като акционер на преуспяваща фирма – с разума си.

Слабосилни автомобили с обидни подсвирквания го задминаваха, но той нито веднъж не натисна педала на мощния си двигател. Караше колата като робот, без да разсъждава...

И младите художници не можеха да го раздразнят, за да им покаже силата на четката си. Най-хубавите му платна бяха продадени в чужбина и от година насам сякаш си играеше: да рисува или Алиса, или скалите или морските вълни – веднъж разпенени, друг път – спящи, завити от млечна мараня. А колко нови работи чакаха да бъдат нарисувани! И малкото, останали от миналото, които утре вече няма да ги има.

"Трябва да забравя Алиса! Мене ме чака Маджара, Матей, поп Лило, Шперца, Ходжоолу... Кой по-добре от мен ще рисува рибарската кръчма при Сребърната чешма с последните й мохикани от великото рибарско племе?..."

Слушай, негоднико! Стига си рисувал задника на Алиса! Родината ти те прие гостоприемно, не да ѝ се хвалиш, а да я възхвалиш! Върви по дяволите, Алиса!"

Реши да не се връща във вилата и си нае стая в градския хотел. Студеният душ му възвърна самочувствието и слезе в ресторанта да изпие чаша уиски. От дългото препускане из равнината, душата му се беше проветрила, бе го обзело безгрижното спокойствие на необременен човек, но втората чаша уиски започна да го подсеца за Алиса.

Знаеше: и третата чаша нямаше да му помогне, но я поръча нарочно, за да се подиграе на слабоволието си. Та как щеше да прекарва вечерите си самотен, без да чува смеха ѝ, без да се възхищава от пицната ѝ голота? Какво право имаше той да иска да му е вярна, след като сега не можеше да се ожени за нея?

"Не, не му се присмиват! Те му завиждат. Това личи от алчните им погледи, които отправят към Алиса. Те я гледат със съвременните очи, а не с антични. Иначе, биха я избрали за жрица на Афродита, а на него биха платили кесия злато, за да я увековечи..."

– Момче, още едно уиски!

АВГУСТ

Рибите още се угояват край устията на северните реки.
Птиците са умърлушени – със сетни сили учат излюпените си
гладници да летят и да се пазят от ястребите.
Дърветата в Долината на авлигите линеят от много шум и диско-музика.
Слънцето се е поуморило и търси късите пътища към Запад.
Фотограф със сомбреро на главата увива курортистите в чаршаф,
изкачва ги по стълба на камила и ги снима като бедуини. Камилата е
двугърба.
Морето се е вкиснало и мирише на водорасли.
Заливът съвсем е извехтял.
Рибарите на даляна – брадясали, неприветливи. Маджара се разплул, дъвчи
угаснал фас. Няма пържен калкан. Няма рибена чорба.
Морето е опростяло...
А може би и мръсотията?... Към нея се приспособяват само дребната риба и
мекотелите... и даляните се пълнят с медузи и цаца.

АГАВЕТО ПРЕЦЪФТЯ

Жената минава четиридесетте, но е още свежа, със заоблени приятно
рамене. Гърдите – също. Пуши и си личи, че не е пушачка. Поръчва си второ
кафе с надежда да върне розовината на лицето ѝ.
– Дългото пътуване не ми понася – оплаква се Жената.
– Изглежда... – съгласява се Морското конче. – Мога ли да ви
услужа с нещо?
– Чакам мъжа си.
Морското конче хлъцва, когато вижда Човека да сядат при нея.
Внушил си е, че жена му е бабичка.
Отначало Жената мислила да му напише писмо, но после решила
да дойде. От Момичето разбрала, че бил тук.
– Не ми се е обаждала!
– Не си я познал...
Човека си поръчва уиски, запалва пура и разглежда Жената.
Мисли си: „Още е хубава и елегантна! Жени като нея се младеят до
пенсиониране и след това изведнъж се превръщат в бабички“ – и казва:
– Момичето трябва да държиш изкъсо. Не бива да я пускаш да
скита сама!
Жената едва забележимо мръдва устни.
– Пак ли ще ме обвиняваш? Оставих я на тебе да я възпитаващ.
Редовно ти пращах пари, и двете съм ви осигурил.
Жената не отговаря, докато Морското конче им сервира.
– Вчера Момичето направило опит да се отрови, след като някакъв шофьор
на Тир я изнасиллил и я подхвърлил на други да се гаврят с
нея. Направили ѝ клизма и я спасили... Сега е в психиатрията. Изглежда
болестта в твоя род е наследена от Момичето...
Човека изпива уискито наведнъж.

– Диагноза: андрофобия... Не може да понася около себе си никакви мъже, дори лекуващия лекар. Падне ли ѝ снимка или портрет на мъж, веднага го разкъсва. Мъжете били подлеци и развратници. Нарочно били повдигнали сексуалната революция, за да оправдаели с нея безсилието си. От експериментите, които била направила...

– Стига! Да отидем в къщи. Там ще продължим!

– Трябва да се връщам. След малко тръгвам... Алиса ще те утеши...

– Завинаги се разделих с нея.

– Омръзнала ти е. Ще си намериш нова Алиса...

– Не, мила. Пеония вече умря.

– Не те разбирам.

– И никога не си ме разбирала. Моите платна винаги са имали нужда от някоя Алиса и затова се харесват. И всяка моя картина ми е изневерявала. Дойдох в родния си град, за да нарисувам най-чистата си картина, моята детска любов – Пеония. Нарисувах я и менадите я разкъсаха. За спомен ми остана некролога ѝ...

– Поръчай ми уиски!

– Ти! Уиски!

– Запали ми цигарата!

– А аз си мислех...

– Ти винаги си мислил само за себе си и винаги си се самоизлъгвал, че съществува жена, която да те обича, както искаш. Любовта не е задължение, скъпи, тя е подарък... И ти ми се оплакваш сега, защото нито една от твоите Алиси не можа да ти даде този подарък. Пеония е новата ти измислица! Никакви менади не са я разкъсали. Тя е създадена от твоето разочарование, обидила е самочувствието ти и ти сам си я убил...

Човека силно чука чашата си в нейната. При първата глътка Жената се задавя.

– Никога не съм понасяла силните неща – през носната си кърпичка се просълзява тя. – И сълзите не ми помагат. Станали са толкова горчиви, че възпаляват очите ми... Какво да правим с Момичето?

– Ще я заведа в Париж. Доктор Шаркò е още жив. Както навремето мене излекува, така сега и нея... Ако дъщеря ни имаше поне мъничко ум в главата си, мога да подредя там нещо, за да продължи образованието си; но само като си помисля, че навсякъде където я прасях се изложи...

– Тя не е използвала името ти или парите ти. Навсякъде тя влезе без ничия помощ, получаваше отлични бележки и прекратяваше следването си без никакъв повод...

Човека гледа жена си като непозната, пристигнала да му съобщи важна новина.

– Тръгвам с тебе, за да я видя и да ѝ се извиня. И ти ще ми простиш за всички мои Алиси и за последната Алиса. Ти няма да ме изоставиш сам сред безкрайната пустиня. Агавето цъфти веднъж в живота си и вече прецъфтя. Сетивата ми до такава степен са се притъпили, че дори не могат да възприемат и миражите. През четките излях всичко, което имах и сега съм празен, празен. Съвсем празен... Нали още ме обичаш?

– Дълго те чаках...

Човека грабва нежната ѝ ръка и я притиска до челото си...

– Подадох молба за развод. Надявам се да не ми създаваш трудности по делото. Аз и затова дойдох.

– Ти, ти ме изоставяш!?

– Много усилия ми струваше да те забравя и да обикна друг. За него аз съм Алиса...